

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови та методики її навчання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри

Валентина РОЗГОН
08 серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК2 УКРАЇНСЬКА НАУКОВА МОВА
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність **032 Історія та археологія**
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-наукова програма **«Історія та археологія»**
(назва освітньої програми)

Умань – 2022

Робоча програма з навчальної дисципліни «Українська наукова мова» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти **032 Історія та археологія**

Розробники: Зелінська Оксана Юріївна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та методики її навчання.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української мови та методики її навчання

Протокол № 1 від 08 серпня 2022 року

Завідувач кафедри української мови та методики її навчання

_____ Валентина РОЗГОН

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії історичного факультету

Протокол № 1 від 09 серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету історичного факультету

_____ Наталія ТАЦІЄНКО

Продовжено:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	1
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, у тому числі:	90
Аудиторні:	30
Лекційні	14
Семінарські / Практичні	16
Лабораторні	–
Самостійна робота	30
Індивідуальні завдання	30
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета – вивчити науково-теоретичні і мовно-прагматичні засади оформлення наукових текстів різних жанрів, необхідних для підготовки та апробації результатів дисертації на здобуття ступеня «доктор філософії», набуття професійних компетентностей відповідно до вимог освітньо-наукової програми.

Завдання:

– формувати компетентності, спрямовані на здатність використовувати ресурс української літературної мови для створення усних та писемних наукових текстів відповідно до прагматичних настанов автора та умов комунікації наукового дискурсу;

– розвивати здатність на високопрофесійному рівні володіти навичками наукової та навчально-педагогічної комунікації українською літературною мовою.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

ЗК 07. Здатність спілкуватись з науковою спільнотою, з метою презентації результатів наукових досліджень та їх оприлюднення українською, англійською та/або іншою іноземною мовою.

СК 03. Здатність до комунікації з широкою науковою спільнотою та громадськістю у своїй та суміжних галузях наукової та професійної діяльності.

СК 07. Здатність до створення нових знань засобом проведення оригінального дослідження, якість якого може бути визнана на міжнародному та національному рівнях.

СК 08. Здатність глибоко аналізувати та порівнювати різноманітні теорії, концепції, гіпотези в межах предметної сфери наукового дослідження, глибоко розуміти специфіку сучасного понятійного апарату, пропонувати адекватні висновки та пропозиції.

3. Результати навчання за дисципліною

Здатність використовувати ресурс української літературної мови для створення усних та писемних наукових текстів відповідно до прагматичних настанов автора та умов комунікації наукового дискурсу.

ПРН 04. Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.

ПРН 09. Детально планувати наукове дослідження для вирішення важливої задачі в галузі історії та/або археології.

ПРН 11. Здатність працювати у міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Українська мова як засіб представлення наукового дослідження

Тема 1. ВСТУП ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет і завдання курсу «Українська наукова мова». Поняття про українську літературну мову. Генеалогія української мови, її типологічні ознаки, близькоспоріднені мови.

Українська мова як державна. Законодавство України про функціонування української мови. Вплив мовної політики на політичну ситуацію. Дискусії навколо правописних питань в Україні. Зміни до нової редакції українського правопису.

Тема 2. НАУКОВИЙ СТИЛЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Історія зародження і розвитку наукового стилю української літературної мови. Вплив суспільно-політичних чинників на формування наукового стилю.

Академічна доброчесність – як засадничий принцип наукових досліджень.

Науковий текст як форма існування наукових знань. Первинні і вторинні наукові тексти. Жанрові різновиди наукових текстів: анотація, автореферат, монографія, дисертація, реферат, тези, стаття, рецензія, відгук, експертні висновки).

Лексичні особливості текстів наукового стилю.

Іншомовна лексика в структурі наукового стилю української літературної мови. Внутрішньомовні та позалінгвальні чинники процесу запозичення лексики. Запозичення зі слов'янських (старослов'янська, польська, чеська, російська) та неслов'янських мов (грецька, латинська, італійська, французька, німецька, Ознаки запозиченої лексики. Способи адаптації запозиченої лексики на новому мовному ґрунті. Ознаки освоєння іншомовного слова. Негативні тенденції у використанні запозиченої лексики у сучасному науковому дискурсі

Термінологічна лексика як ознака наукового стилю. Наукова термінологія історії та археології. Типи і структура лексикографічних праць. Поняття про словникову статтю. Електронні словники мовного інформаційного фонду НАН України.

Тема 3. КОНСТРУЮВАННЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Сучасні підходи до поняття «текст» у лінгвістиці. Архітектоніка наукового тексту.

Феномен інтертекстуальності в науковому тексті. Лінгвальні засоби маркування інтертекстуальності.

Метатекстові структури як засіб побудови наукового тексту.

Лінгвальні маркери проспекції, ретроспекції та делімітації у наукових текстах.

Компресія наукового тексту. Мовні засоби організації інформації у наукових текстах з історії та археології. Дискусійні питання про емоційність, образність та експресивність наукового стилю. Оцінка в науковому тексті як презентант позиції автора.

Специфіка відображення наукових знань у наукових текстах зі спеціальності «Історія та археологія».

Тема 4. КОМУНІКАЦІЯ У НАУКОВІЙ ТА ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Теорія мовного впливу та наукова комунікація. Науковий дискурс як різновид інституційного дискурсу. Науковий текст як результат когнітивно-комунікативної діяльності науковця.

Способи вираження комунікативних інтенцій у науковій комунікації Основні мовні стратегії і тактики та специфіка їхньої реалізації у науковому та навчально-педагогічному дискурсі.

Доказ, переконування, логічна аргументація, висновки. Дискурсивні інновації в науковому тексті.

Тема 5. РЕДАГУВАННЯ ПИСЬМОВОГО НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Типові помилки в наукових текстах з історії та археології. Лексичні помилки: змішування паронімів, мовленнєва недостатність і надмірність. Помилки у вживанні фразеологічних зворотів, синонімів, неправильне використання запозиченої лексики. Творення форм ступенів порівняння прикметників. Активні і пасивні конструкції у наукових текстах. Особливості вживання дієприкметників в українській мові. Типові помилки у вживанні прийменників. Проблеми перекладу наукових текстів. Причини виникнення помилок під час комп'ютерного перекладу. Аналіз наукових текстів з історії.

Тема 6. УСНЕ НАУКОВЕ МОВЛЕННЯ

Усна комунікація в науковому дискурсі. Усна наукова доповідь і виступ. Наукові заходи та їх роль у розвитку наукової мови. Наукова конференція. Науковий діалог.

Поняття про мовну особистість. Мовна особистість доповідача.

Інтонація як важливий засіб наукової доповіді Мовна майстерність. Мовна компетенція.

Прийоми виголошення доповіді й привернення уваги слухачів. Дискусія. Підготовка дискусії. Інтонаційна виразність наукового мовлення. Пауза в науковому мовленні. Наукова конференція. Науковий діалог. Мовні та етичні норми наукової дискусії.

Аналіз усних наукових виступів зі спеціальності «Історія і археологія».

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Українська мова як засіб представлення наукового дослідження						
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни.	6	2	-		2	2
Тема 2. Науковий стиль сучасної української літературної мови.	22	4	6		6	8
Тема 3 Конструювання наукового тексту.	18	2	4		6	6
Тема 4. Комунікація у науковій та освітньо-педагогічній діяльності.	18	2	2		6	6
Тема 5. Редагування письмового наукового тексту	14	2	2		6	4
Тема 6. Усне наукове мовлення	12	2	2		4	4
Разом за змістовим модулем 1	90	14	16		30	30
Усього годин						

Модуль 2 (ІНДЗ)						
ІНДЗ						
Усього годин	90	14	16		30	30

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Тема 2. Науковий стиль української літературної мови. 1.Жанрові різновиди текстів наукового стилю. Первинні наукові тексти. 2.Жанрові різновиди текстів наукового стилю. Вторинні наукові тексти. 3.Лексичні особливості текстів наукового стилю.	6
2	Тема 3. Конструювання наукового тексту 1. Композиція наукового тексту та її мовне вираження 2.Метатекстові елементи у побудові наукового тексту та засоби мовної реалізації інтертекстуальності.	4
3	Тема 4. Комунікація у науковій та освітньо-педагогічній діяльності.	2
4	Тема 5. Редагування письмового наукового тексту. Редагування наукових текстів з галузі знань « Історія та археологія».	2
5	Тема 6. Усне наукове мовлення	2
Всього		16

8. Самостійна робота

Короткий опис форми самостійної роботи і змісту навчального матеріалу для здобувачів вищої освіти.

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
		Денна форма
1.	Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни. Генеалогія української мови, її типологічні ознаки, близькоспоріднені мови. Історія зародження і розвитку наукового стилю української	2

	літературної мови. Вплив суспільно-політичних чинників на формування наукового стилю.	
2.	Тема 2. Науковий стиль української літературної мови. Внутрішньомовні та позалінгвальні чинники процесу запозичення лексики. Запозичення зі слов'янських (старослов'янська, польська, чеська, російська) та неслов'янських мов (грецька, латинська, італійська, французька, німецька. Ознаки запозиченої лексики. Способи адаптації запозиченої лексики на новому мовному ґрунті. Ознаки освоєння іншомовного слова. Взаємодія у системі питомої та запозиченої лексики. Типи лексикографічних праць. Поняття про словникову статтю. Електронні словники мовного інформаційного фонду НАН України.	8
3.	Тема 3. Конструювання наукового тексту Мовні засоби організації інформації у наукових текстах з історії. Дискусійні питання про емоційність, образність та експресивність наукового стилю. Оцінка в науковому тексті як презентант позиції автора. Специфіка відображення наукових знань у наукових тестах зі спеціальності «Історія та археологія».	6
4.	Тема 4. Комунікація у науковій та освітньо-педагогічній діяльності. Дискурсивні інновації в науковому тексті. Дискурсивні особливості комунікування науковців-істориків.	6
5	Тема 5. Редагування письмового наукового тексту. Типологія помилок у письмовому науковому тексті та способи їх уникнення. Цитування в науковому тексті та його оформлення. Стили цитування. Особливості оформлення цитування з іномовних джерел. Помилки під час комп'ютерного перекладу.	4
6	Тема 6. Усне наукове мовлення Поняття про мовну особистість. Мовна особистість доповідача. Інтонація як важливий засіб наукової доповіді Мовна майстерність. Мовна компетенція. Наукові заходи та їх роль у розвитку наукової мови. Наукова конференція. Науковий діалог. Мовні та етичні норми наукової дискусії.	4

9. Індивідуальні завдання

1. Підготувати критичний огляд наукової літератури із теми дослідження (реферат).

2. Підготувати авторський науковий текст (за вибором здобувача: стаття або розширена рецензія на наукову статтю чи монографію зі спеціальності

«Історія та археологія».

3. Підготувати анотацію до монографії (за вибором здобувача) зі спеціальності «Історія та археологія».

10. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний; словесний (лекція, дискусія); метод проблемного викладу; дослідницький; робота з науковими джерелами; самостійна робота (розв'язання практичних завдань).

11. Методи контролю

Поточний контроль: оцінювання на практичному занятті; оцінка за ІНДЗ; виконання письмових робіт, тестів.

Підсумковий контроль: **екзамен**.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання складає суму балів, які нараховуємо за роботу на практичних заняттях – максимально 40 балів; суми балів за виконання самостійної роботи – максимально 20 балів, екзамен – 10 балів та індивідуальних робіт (максимально 30 балів, три види робіт, за кожен роботу максимально 10 балів). Загальна максимальна сума балів – 100. За роботу на практичних заняттях здобувач отримує бали під час поточного оцінювання (опитування, виконання письмових завдань) максимально 5 балів.

Критерії поточного оцінювання

5 балів – здобувач демонструє глибоке знання матеріалу, уміє критично його осмислювати. Аргументовано, чітко і послідовно викладає думки, виявляє оригінальні та нестандартні підходи до потрактування аналізованих проблем, у відповідях застосовує елементи наукової дискусії, виконання завдань має творчий характер. Здобувач засвідчує високий рівень оволодіння мовним інструментарієм, бездоганно володіє нормами української літературної мови.

4 бали – здобувач демонструє належний рівень знання матеріалу, уміє критично його осмислювати, аргументовано, чітко і послідовно викладає думки, іноді виявляє оригінальні та нестандартні підходи до потрактування аналізованих проблем, підкріплює думки покликаннями на опрацьовану наукову літературу. Засвідчує високий рівень оволодіння мовним інструментарієм, у викладі допускає поодинокі порушення норм літературної мови.

3 бали – здобувач демонструє належний рівень знання матеріалу, уміє критично його осмислювати, але не в усіх випадках аргументовано, чітко і послідовно викладає думки, не виявляє оригінальних та нестандартних підходів до потрактування аналізованих проблем. Засвідчує достатній рівень оволодіння мовним інструментарієм, у викладі допускає поодинокі порушення норм літературної мови, окремі виправляє самостійно.

2 бали – здобувач демонструє належний рівень знання матеріалу, але не з усіх питань. Робить спроби критично його осмислювати, але непослідовно викладає думки, не виявляє оригінальних та нестандартних

підходів до потрактування аналізованих проблем. Засвідчує посередній рівень оволодіння мовним інструментарієм, у викладі часто допускає порушення норм літературної мови.

1 бал – здобувач виявляє фрагментарні знання матеріалу, прагне виконати самостійно завдання, але брак знань фактичного матеріалу, зумовлює неспроможність здобувача зробити узагальнення та висновки, дотримуватись логіки. Аспірант допускає суттєві мовні помилки.

0 балів – здобувач не виконує завдань.

Оцінювання індивідуальних завдань. За виконання кожного з трьох індивідуальних завдань нараховуємо максимально 10 балів, загальна кількість за усі виконані завдання – 30 балів.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

10 балів – виконане завдання є самостійним. Здобувач переконливо уміє обґрунтувати наукову новизну, визначає коло проблем, що потребують розв'язання, використовує загальнонаукову і галузеву термінологію. У роботі продемонстровано оригінальні та нестандартні, підходи до вирішення і потрактування аналізованих проблем. Робота засвідчує високий рівень оволодіння мовним інструментарієм для конструювання наукового тексту, уміле використання мовних маркерів для виокремлення структурних і логічних частин наукового тексту, засобів зв'язку в ньому. Мовне оформлення засвідчує врахування адресата наукового тексту. Бездоганно дотримано вимоги наукового стилю. У роботі відсутні мовні помилки.

9 балів – виконане завдання є самостійним. Здобувач переконливо уміє обґрунтувати наукову новизну, визначає коло проблем, що потребують розв'язання, використовує загальнонаукову і галузеву термінологію. У роботі продемонстровано оригінальні та нестандартні, підходи до вирішення і потрактування аналізованих проблем. Робота засвідчує високий рівень оволодіння мовним інструментарієм для конструювання наукового тексту, уміле використання мовних маркерів для виокремлення структурних і логічних частин наукового тексту, засобів зв'язку в ньому. Мовне оформлення засвідчує врахування адресата наукового тексту. Бездоганно дотримано вимоги наукового стилю. У роботі є поодинокі несуттєві мовні помилки.

8 балів – виконане завдання є самостійним. Наявні усі необхідні структурні частини. Здобувач уміє обґрунтувати наукову новизну, визначає коло проблем, що потребують розв'язання, використовує загальнонаукову і галузеву термінологію. Робота засвідчує належний рівень оволодіння мовним інструментарієм для конструювання наукового тексту, здобувач намагається використовувати різні мовні маркери для виокремлення структурних і логічних частин наукового тексту, загалом дотримано вимоги наукового стилю. У роботі є несуттєві стилістичні і синтаксичні помилки.

7 балів – виконане завдання є самостійним. Наявні усі необхідні структурні частини. Здобувач обґрунтовує наукову новизну, визначає коло проблем, що потребують розв'язання, використовує загальнонаукову і

галузеву термінологію. Робота засвідчує належний рівень оволодіння мовним інструментарієм для конструювання наукового тексту, здобувач намагається використовувати мовні маркери мовні маркери для виокремлення структурних і логічних частин наукового тексту, проте непослідовно і вони однотипні, не виявлено мовних засобів спрямування до адресата. Загалом дотримано вимоги наукового стилю. У роботі є несуттєві стилістичні і синтаксичні помилки.

6 балів – виконане завдання є самостійним. Виклад засвідчує усвідомлення матеріалу та логічне викладення інформації, твердження аргументовані. Структура логічно обґрунтована, цілісна, завершена, висновки достовірні, переконливі, відповідають завданням і витікають із змісту виконаної роботи. Робота засвідчує оволодіння мовними навичками, задовільну компетентність та ерудицію здобувача. У роботі трапляються стилістичні, лексичні, синтаксичні помилки.

5 балів – виконане завдання є самостійним. Здобувач вміє обґрунтувати наукову новизну, визначити коло проблем, що потребують розв'язання. Робота засвідчує оволодіння мовними навичками, оволодіння загальнонауковою та спеціальною термінологією, демонструє вміння аналізувати факти. Цитування наукової літератури належно оформлено. Здобувач допускає поодинокі орфографічні, стилістичні і лексичні, синтаксичні помилки.

4 бали – виконане завдання є самостійним, здобувач визначає проблему дослідження, наводить теоретичні положення, але виявлено відсутність достатніх знань та вмінь для формулювання висновків. Робота відповідно структурована, але у викладі простежується неточне розуміння деяких наукових понять і категорій, мало цитувань з наукової літератури. Здобувач допускає поодинокі орфографічні, граматичні, стилістичні і лексичні, синтаксичні помилки.

3 бали – виконане завдання є самостійним, але здобувач демонструє поверхове оволодіння матеріалом, фрагментарну орієнтацію у питаннях, які аналізує, зміст роботи демонструє лише констатацію фактів без відповідної інтерпретації, наявні орфографічні, граматичні, стилістичні і лексичні, синтаксичні помилки.

2 бали – виконане завдання є самостійним. Структура роботи дотримана, але здобувач демонструє нерозуміння більшої або найбільш суттєвої частини матеріалу; робота не містить глибокого аналізу, допущено суттєві мовні помилки.

1 бал – виконане завдання є самостійним, але у ньому відсутня логіка викладення матеріалу, не розкрито сутності завдань, немає ґрунтового наукового аналізу, відчутна неспроможність здобувача зробити узагальнення та висновки, допущено суттєві мовні помилки.

0 балів – виконане завдання не засвідчує самостійності або не відповідає темі дослідження, виконано з порушенням більшості вимог.

Самостійну роботу оцінюємо шляхом виконання тестів (20 питань, одна правильна відповідь – один бал).

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання і самостійна робота											Сума
Модуль 1								Підсумковий контроль	Модуль 2 (ІНДЗ)	Самостійна робота	
Пз1	Пз 2	Пз 3	Пз4	Пз5	Пз6	Пз7	Пз8	10	30	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку	
90–100	A	зараховано	
82–89	B		
75–81	C		
69–74	D		
60–68	E		
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	
1–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

14. Рекомендована література

Основна

1. Українська наукова мова : навч.-метод. посібн. / уклад. О. Зелінська, Т. Тищенко ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. 194 с.
2. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг, 2019. 130 с.
3. Колоїз Ж. Академічне письмо та риторика. Кривий Ріг, 2018. 196 с.
4. Колоїз Ж. В. Українська наукова мова : [практикум]. Кривий Ріг : КДПУ, 2017. 135 с.
5. Методологія дисертаційного дослідження. Мовні особливості наукового стилю: навчальний посібник / упор. Чорний І. В., Перцева В. А., Голопич І. М. Харків : ХНУВС, 2019. 272 с.
6. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. Київ : Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2016. 627 с.
7. Шкіцька І. Ю. Основи академічної доброчесності: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с.

Допоміжна

1. Баган М. П. Експресивність сучасного українськомовного наукового дискурсу: межі можливого. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія : Філологія. 2017. Т. 20, № 1. С. 9–17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknlu_fil_2017_20_1_3.
2. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови. *Українська термінологія і сучасність* : зб. наук. праць. Київ : КНЕУ, 2001. Вип. IV. С. 11–14.
3. Ванівська О. Особливості реалізації мовних стратегій у сучасній вищій школі. *Вища освіта України*, 2007. № 4. С. 67–73
4. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / Ін-т укр. мови НАН України. Київ : КММ, 2014. 124 с.
5. Зелінська О. Ю. Прагматика займенників і дієслів у проповідницькому дискурсі А. Шептицького. *Людина в мові і тексті* : колективна монографія / Жила Т. І., Зелінська О. Ю., Тищенко Т. М. [та ін.] ; за заг. ред. проф. О. Ю. Зелінської ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. С. 21–37.
6. Зелінська О. Ю. Тактика солідаризації в реалізації комунікативної стратегії переконання в проповідницькому дискурсі. *Мовознавчий вісник* : збірник наукових праць. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2021. Вип. 30. С. 6–13.
7. Зелінська О. Ю. Мовні засоби вираження волевиявлення у сучасному проповідницькому дискурсі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. Вип. 2. 2022.

8. Іваницька Н. Б. Реалізація комунікативної стратегії переконання в різномовних наукових статтях: зіставний аспект. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика Том 32 (71) № 1 Ч. 1 202. С. 220-227. DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.1-1/38>
9. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. Київ : Наукова думка, 1970. 306 с.
10. Космеда Т. Науковий дискурс ХХІ ст.: нейтралізація типових стильових ознак (аналіз комунікативної ситуації в межах сучасного організаційно-наукового заходу). *Slavica Wratislaviensia* CLXV. 2017. С. 271-227. <https://wuwr.pl/swr/article/view/4419>
11. Лук'янець В. С. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури : [монографія]. К., 2000. 304 с.
12. Романченко А. П. Елітарна мовна особистість у просторі наукового дискурсу: комунікативні аспекти: монографія. А. П. Романченко. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. 541 с. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/26368>
13. Савчук А. Я. Логічні прийоми аргументації у науково-критичному дискурсі Девіда Лоджа. *Записки з романо-германської філології*. 2017. Вип. 1. С. 107-115. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2017_1_15.p.
14. Шарманова Н. До питання про дискурс-аналіз кліше наукового тексту <https://doi.org/10.31499/2415-8828.2.2020.220621>. Філологічний часопис, вип. 2 (16) / 2020. С. 111–119.
15. Фаріон І.Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Науково-навчальне видання: (монографія). Вид. 2-е, доп. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. 336 с.
16. Холявко І. В. Наукова комунікація в руслі прагматичної інтерпретації. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації Том 31 (70) № 2 Ч. 1 2020. С. 84-89. DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.2-1/15>
17. Ahmad J. Stylistic Features of Scientific English: A Study of Scientific Research Articles. *English Language and Literature Studies*. 2012. Vol. 2. № 1. P. 47–55. URL : www.ccsenet.org/ells.
18. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students. London, New York: Routledge, 2011. 314 p.
19. Communication and social work. Calenda. February 05, 2013. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://calenda.org/235715> .
20. Doury (M.), 2002 (avec Beacco J.-C., Claudel C., Petit G., Reboul-Touré S.) : « Science in media and social discourse : new channels of communication, new linguistic forms », *Discourse studies* vol.4 (3) : 277-300 https://www.researchgate.net/publication/249712595_Science_in_media_and_social_discourse_New_channels_of_communication_new_linguistic_forms DOI: [10.1177/1461445602004003663](https://doi.org/10.1177/1461445602004003663)
21. Types of Plagiarism [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://go.turnitin.com/posters/plagiarism-spectrum>.

15. Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс в інформаційно-освітньому середовищі для студентів очної та заочної (дистанційної) форм навчання MOODLE: <https://dls.udpu.edu.ua/>

2. Інституційний репозитарій Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини: <https://dspace.udpu.edu.ua/>

3. Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Сайт наукового журналу «Український історичний журнал» <http://uhj.history.org.ua/uk/about>

5. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду: <http://www.ulif.org.ua>

6. Українська мова в інтернеті: <http://www.nowamowa.com.ua>

7. Культура мови: <http://www.kultura-mowy.wikidot.com>